

Urszula Szybowska

Biblioteka Gdańska PAN
e-mail: u.szybowska@wenus.bgpan.gda.pl

Publikacje Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie w zbiorach Biblioteki Gdańskiej PAN

Klasyfikacja jest zarazem sztuką i nauką [...].

Herbert Putnam

Wstęp

Biblioteka Gdańska PAN (dalej: BG PAN) ma bogatą, ponadstuletnią historię gromadzenia materiałów związanych z szeroko pojętym bibliotekarstwem i bibliotekoznawstwem. Prezentowany w tym artykule zbiór publikacji z lat 1901–1938, pochodzących z Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie, zawiera między innymi tablice klasyfikacyjne, sprawozdania z działalności oraz informacje o nabytkach tejże księżnicy, zgromadzone w Bibliotece Gdańskiej¹ na początku XX w.

„Waszyngtońska” kolekcja wydaje się interesująca przynajmniej z trzech powodów. Po pierwsze, może być ona świadectwem polityki gromadzenia prowadzonej przez ówczesne kierownictwo Biblioteki Gdańskiej², której celem, jak się zdaje, było zapewnienie stałego dopływu światowej literatury fachowej z najprężniejszych ośrodków bibliotecznych spoza Gdańska. Po drugie, omawiany tu księgozbiór może stanowić do-

---

¹ Biblioteka Gdańska w okresie 1817–1945 nosiła nazwę Danziger Stadtbibliothek, zob. *Bibliotheca Senatus Gedanensis 1596–1996: dzieje i zbiory*, pod red. M. Babnis i Z. Nowaka, Gdańsk 1998, s. 30.

² Ówczesnym dyrektorem Biblioteki Gdańskiej był Otto Günther pełniący tę funkcję w latach 1896–1921, zob. tamże, s. 34.

---

skonałe źródło wiedzy o tym, co faktycznie gromadzono w samej Bibliotece Kongresu sto lat temu, w okresie jej najintensywniejszego rozkwitu. Na koniec warto również pamiętać o prestiżowej randze tego zbioru. Biblioteka Kongresu jest największą placówką biblioteczną na świecie, sięgającą swymi początkami 1800 r. Od czasów dyrekcji Herberta Putnama, tj. od początku XX w., po dzień dzisiejszy pełni funkcję biblioteki narodowej, jak również obsługuje parlament i agendy rządu USA (co wcześniej było jedyną jej funkcją)³. Jest to światowe centrum prac naukowych w zakresie bibliotekarstwa⁴. Ze zbiorów tej wyjątkowej biblioteki, oprócz reprezentantów władz wykonawczych i ustawodawczych Stanów Zjednoczonych, korzystają dziś także nauczyciele, artyści i naukowcy z całego świata⁵.

Na kartach wszystkich publikacji, wchodzących w skład waszyngtońskiej kolekcji, czytelnik spotyka się z nazwiskiem, wspomnianego wcześniej, Herberta Putnama, wybitnego dyrektora Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie w okresie, z którego pochodzą omawiane tu pozycje. Herbert Putnam studiował prawo, a przed objęciem funkcji dyrektora Biblioteki (1899 r.) pracował w zawodzie bibliotekarza, na różnych szczeblach tego stanowiska, odnosząc wiele sukcesów oraz zdobywając ważne doświadczenie zawodowe, które miało mu się przydać w późniejszym czasie. Zawsze przyświecała mu idea upowszechnienia dostępu do książki (był pomysłodawcą m.in. wypożyczania międzybibliotecznego). Kiedy proszono go o obronę jego pomysłu dotyczącego wysyłania książek poza teren biblioteki, wyjaśniał, że ryzyko, jakie w związku z tym się pojawia, jest warte podjęcia, ponieważ „książka używana wypełnia ważniejszą misję, niż książka, która jest jedynie chroniona, by potencjalnie mogła być użyta w przyszłości”⁶. Putnam piastował stanowisko bibliotekarza Kongresu (The Librarian of Congress) przez 40 lat (!) (od 1899 do 1939 r.) i dzie-

³ *More Than a Library* [on-line]. The Library of Congress [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.loc.gov/about/more/transcript.html>.

⁴ K. Hudzik, *Transatlantyckie partnerstwo niemieckich i amerykańskich bibliotek w dobie cyfrowej*, [w:] *ePublikacje Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ*, pod red. M. Kocójowej, nr 4: *Przenikanie i Rozpowszechnianie Idei oraz Doświadczeń: Zagadnienia Międzynarodowego Bibliotekoznawstwa Porównawczego* [on-line]. [Kraków] 2007 [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: http://www.inib.uj.edu.pl/wyd_iinb/s3_z4/hudzik.pdf.

⁵ M. Modrzewska, *Biblioteka Kongresu*, „Pismo Pracowników i Studentów Politechniki Gdańskiej” 1998, nr 9, s. 17–19.

⁶ J. Y. Cole, *Jefferson's Legacy. A brief History of the Library of Congress* [on-line]. The Library of Congress [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.loc.gov/loc/legacy/loc.html#8>.

ki jego staraniom kierowana przez niego placówka stała się najważniejszą i największą biblioteką świata. Wprowadzenie systemu klasyfikacji piśmiennictwa nazywanego powszechnie Klasyfikacją Biblioteki Kongresu (dalej: KBK) uważa się za jedno z najistotniejszych osiągnięć Putnama. Znajdująca się w BG PAN waszyngtońska kolekcja, w szczególności 24-zeszytowy katalog dziedzinowy piśmiennictwa (sygn. Aa 13 383^{4°}), może stanowić znakomite źródło do bezpośredniej analizy KBK.

W wyniku przeprowadzonej kwerendy bibliotecznej w BG PAN udało się sporządzić wykaz wszystkich materiałów z waszyngtońskiej kolekcji. Jest to 78 jednostek katalogowych, łącznie 115 pozycji. Uporządkowano je według sygnatur, z uwzględnieniem tytułu oraz roku wydania (zob. *Załącznik 1*). Badania z autopsji waszyngtońskiego księgozbioru pozwoliły ustalić następujące fakty, dotyczące jego proveniencji:

- obecność we wszystkich egzemplarzach znaku własnościowego w postaci pieczęci bibliotecznej z napisem ZUR DANZIGER STADTBIBLIOTHEK⁷,
- obecność we wszystkich egzemplarzach numerów ewidencji akcesji (naniesionych ołówkiem na górze karty tytułowej),
- obecność w dwóch egzemplarzach książkowego znaku własnościowego w postaci naklejki – w pierwszym przypadku z napisem *Geschenk des Magistrats der Stadt Danzig* (dar Rady Miasta Gdańska)⁸, a w drugim z nadrukiem *Geschenk des Westpreussischen Geschichtsvereins* (dar Zachodniopruskiego Towarzystwa Historycznego)⁹.

W trakcie badań odnaleziono niesygnowane księgi wpływów (akcesji), dotyczące okresu końca XIX w. oraz początków XX w. (do 1901 r.); niestety nie ma w nich żadnych zapisów związanych z omawianym w tej pracy księgozbiorem. Co prawda, pierwsza na liście publikacji Biblioteki Kongresu jest pozycja wydana właśnie w 1901 r., ale była ona zapewne włączona do zasobów Danziger Stadtbibliothek nieco później – z numerów akcesyjnych naniesionych na niej wynika, że stało się to w 1902 r., a ksiąg akcesyjnych obejmujących okres od 1902 r. niestety nie udało się zlokalizować w dzisiejszych magazynach BG PAN.

⁷ Taką oficjalną nazwę nosiła w tym czasie Biblioteka Gdańska, zob. *Bibliotheca Senatus...*, s. 30.

⁸ Być może waszyngtońska kolekcja, sprowadzana do Danziger Stadtbibliothek, była finansowana przez Magistrats der Stadt Danzig (Radę Miasta Gdańska).

⁹ Drugim źródłem finansowania zakupu publikacji z Waszyngtonu mogło być Westpreussischen Geschichtsvereins (Zachodniopruskie Towarzystwo Historyczne).

Analizując sprawozdania z działalności Biblioteki Gdańskiej („Bericht über die Verwaltung der Stadtbibliothek zu Danzig für das Verwaltungsjahr”) z lat 1898–1937, które szczęśliwym trafem zachowały się do dnia dzisiejszego, autorka natrafiła dwukrotnie w treści sprawozdań na ślad, świadczący o kontaktach Biblioteki Gdańskiej z Biblioteką Kongresu w Waszyngtonie („Bericht über die Verwaltung der Stadtbibliothek zu Danzig” za l. 1905 i 1907; sygn. od 19 617⁸⁹)¹⁰.

Opierając się na wyżej przedstawionych faktach, można przypuszczać, że publikacje Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie, będące obecnie w posiadaniu BG PAN, zostały prawdopodobnie¹¹ nabyte, jako dar Rady Miasta Gdańska lub (i) Zachodniopruskiego Towarzystwa Historycznego. A może waszyngtoński zbiór trafił do gdańskiej księżnicy w ramach wymiany z Biblioteką Kongresu? Istnieje duże prawdopodobieństwo, że publikacje te zasilają zasób Biblioteki Gdańskiej w sposób systematyczny. Na przestrzeni lat 1901–1938 data w numerze akcesyjnym jest zgodna z datą wydania danej pozycji lub jest nieco późniejsza. Wnioskując z zachowanych numerów akcesyjnych, można przypuszczać, że publikacje Biblioteki Kongresu napływały regularnie jako prenumerata w latach 1910–1938. Ze względu na ich jednolity charakter (są to materiały biblioteczne) nasuwa się przypuszczenie, że ówczesna dyrekcja Biblioteki Gdańskiej pragnęła pozyskać nowoczesne materiały o tematyce bibliotecznej, które umożliwiłyby pracownikom placówki rozwój zawodowy, poprzez naśladowanie lub krytyczną ocenę modelu organizacji biblioteki stosowanego poza Gdańskiem.

Z formalnego punktu widzenia omawiane tu publikacje Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie stanowią zespół materiałów bibliotecznych tejże księżnicy, tj. tablice klasyfikacyjne, sprawozdania z działalności oraz informacje o nabytkach. Pochodzą one z pierwszych dekad XX w., a więc z okresu pełnienia funkcji dyrektora tej placówki w latach 1899–1939 przez Herberta Putnama¹², pierwszego bibliotekarza, który uporządko-

¹⁰ O charakterze tych kontaktów trudno ostatecznie wyrokować (może był to dar w ramach wymiany Danziger Stadtbibliothek z Biblioteką Kongresu w Waszyngtonie).

¹¹ Powyższe twierdzenie jest jedynie hipotezą powstałą na podstawie danych pochodzących ze znaków proveniencyjnych odnalezionych w woluminach z kolekcji waszyngtońskiej. Brak dokumentacji źródłowej w postaci księgi wpływów z tego okresu, która nie zachowała się, uniemożliwia weryfikację postawionej tezy.

¹² J. A. Rosenberg, *Previous Librarians of Congress: Herbert Putnam (1861–1955) and 8th Librarian of Congress 1899–1939* [on-line]. The Library of Congress [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.loc.gov/about/librarianoffice/putnam.html>.

wał zastany w Bibliotece Kongresu księgozbiór, klasyfikując, katalogując oraz rozbudowując go o liczne nowe nabytki. Putnam stworzył również zasady katalogowania oraz zorganizował służbę informacji bibliotecznej¹³. To właśnie dzięki jego staraniom waszyngtońska księżnica stała się jedną z największych bibliotek na świecie.

Library of Congress. Classification

Spis bibliotecznych publikacji rozpoczyna pozycja zatytułowana *Library of Congress. Classification* (Washington 1904–1927)¹⁴. Klasyfikacja to zbiór 24 tablic (wydawanych w postaci zeszytów) dla poszczególnych działów piśmiennictwa zgromadzonego w Bibliotece Kongresu w latach 1904–1927. Zamieszczona w *Załączniku 2* lista obejmuje rejestr pozycji, które do dziś wchodzą w skład zasobów BG PAN. Wykaz ten został ułożony w alfabetycznej kolejności, a nie w porządku chronologicznym, dzięki czemu łatwiej zauważa się cechy charakterystyczne klasyfikacji.

Piśmiennictwo w waszyngtońskiej księżnicy zostało uporządkowane według zasad amerykańskiej klasyfikacji, tzw. Klasyfikacji Biblioteki Kongresu¹⁵. KBK była systemem, który ukształtował się na przełomie XIX i XX w. w celu uporządkowania i lepszego zorganizowania zbiorów książek w Bibliotece Kongresowej. W ciągu XX w. klasyfikacja ta została również przyjęta przez inne placówki, w szczególności duże biblioteki akademickie w Stanach Zjednoczonych¹⁶. Klasyfikacja dzieli wszystkie dziedziny wiedzy na 21 podstawowych klas (grup), każdą z nich oznaczając poszczególnym symbolem alfabetu łacińskiego, tak aby konkretna

¹³ *Essays Offered to Herbert Putnam*, ed. by W. W. Bishop, A. Keogh [on-line]. New Haven 1929 [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://books.google.pl/books?id=VelfBCXgYxQC&dq=Essays+Offered+to+Herbert+Putnam>.

¹⁴ Biblioteka Gdańska PAN, sygnatura Aa 13 383^{4*}.

¹⁵ H. Putnam, [Wstęp], [w:] *Library of Congress. Classification. Class D*, Washington 1916, s. 3–4.

¹⁶ Obok Klasyfikacji Dziesiątej Deweya i Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej, klasyfikacja dziedzinowa stosowana w Bibliotece Kongresu od czasów Putnama jest obecnie najczęściej używanym systemem na świecie (zob. B. Sosińska-Kalata, *Struktury klasyfikacyjne w organizacji zasobów informacyjnych Internetu*. W: *III Krajowa Konferencja pt. Multimedialne i Sieciowe Systemy Informacyjne*, Wrocław, 19–20 września 2002 r. [on-line]. Wrocław 2002 [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.zsi.pwr.wroc.pl/zsi/missi2002/pdf/s403.pdf>).

litera odpowiadała jednej dziedzinie wiedzy¹⁷. Na przykład w publikacji *Library of Congress. Class B Philosophy* znajdziemy dane bibliograficzne dotyczące wyłącznie dzieł filozoficznych, w *Library of Congress. Class H Social Sciences* zostały ujęte dane związane z pracami z zakresu socjologii, a *Library of Congress. Class Z Bibliography and Library Science* zawiera publikacje z zakresu bibliografii i bibliotekarstwa.

W *Library of Congress. Classification* każda z 24 tablic klasyfikacyjnych piśmiennictwa jest poprzedzona słowem wstępnym autorstwa m.in. H. Putnama. Na przykład w tablicy, która omawia grupę **D** (*Class D History: general and old world*), odnajdujemy ciekawy fragment, w swej treści ukazujący prosty, logiczny i niezwykle przejrzysty sposób porządkowania, zarządzania i uprzywilejowania zbiorów w Bibliotece Kongresu w Waszyngtonie, obowiązujący od czasów dyirekcji Herberta Putnama do chwili obecnej. We wspomnianym fragmencie czytamy, że klasyfikacja jest zarazem sztuką i nauką. Najistotniejsze cechy schematu klasyfikacji winny być na planie pierwszym, a najważniejsze, zdaniem twórców KBK, jest ukazanie, co zostało w tym schemacie ujęte, a nie koncentrowanie uwagi na tym, co nie zostało w nim uwzględnione¹⁸.

¹⁷ Schemat KBK przedstawia się następująco (na podstawie: *Library of Congress Classification Outline* [on-line]. The Library of Congress [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.loc.gov/catdir/cpsol/lcco/>):

- 1) A - General Works,
- 2) B - Philosophy, Psychology, Religion,
- 3) C - Auxiliary Sciences of History,
- 4) D - World History,
- 5) E - History of Americas,
- 6) F - History of Americas,
- 7) G - Geography. Anthropology. Recreation,
- 8) H - Social Sciences,
- 9) J - Political Science,
- 10) K - Law,
- 11) L - Education,
- 12) M - Music,
- 13) N - Fine Arts,
- 14) P - Language and Literature,
- 15) Q - Science,
- 16) R - Medicine,
- 17) S - Agriculture,
- 18) T - Technology,
- 19) U - Military Science,
- 20) V - Naval Science,
- 21) Z - Bibliography. Library Science. Information resources.

¹⁸ H. Putnam, [Wstęp]..., s. 3-4.

Reasumując, należy podkreślić fakt, że specyfika KBK wynikała bezpośrednio z tego, że system ten został opracowany na potrzeby już istniejącego księgozbioru(!). W budowie KBK uwzględniono zarówno szczególny charakter waszyngtońskich zasobów, bogatych w literaturę prawniczą, historyczną i polityczną, jak i potrzeby ich ówczesnych użytkowników, parlamentarzystów, polityków i prawników¹⁹. System ten nie stanowi jednolitej całości, gdyż jego poszczególne działy były tworzone przez różne zespoły bibliotekarzy w różnych okresach²⁰. Znajdujący się w Bibliotece Gdańskiej PAN 24-zeszytowy katalog dziedzinowy publikacji Biblioteki Kongresu (sygn. Aa 13 383^{4*}) stanowi dziś znakomite źródło do bezpośredniej analizy systemu klasyfikacji piśmiennictwa, stosowanego w waszyngtońskiej ksiąźnicy od ponad stu lat.

Report of the Librarian of Congress

Drugi tytuł z listy publikacji bibliotecznych pochodzących z waszyngtońskiej Biblioteki Kongresowej, a obecnie stanowiących część zbiorów BG PAN, to *Raport* samego Herberta Putnama²¹. Pozycja ta, będąca sprawozdaniem z działalności Biblioteki w okresie od 1897 do 1901 r., stanowi pieczołowicie zebrany zbiór wielu danych związanych z jej funkcjonowaniem. Dowiadujemy się z niego między innymi, jaki był stan faktyczny tej placówki przed objęciem w niej funkcji dyrektora przez Putnama oraz na początku jego dyrektorowania. Czytamy w *Raporcie* o trudnościach związanych z przeprowadzką do nowego gmachu (1897 r.), o problemach z katalogowaniem, o doskonaleniu organizacji pracy w bibliotece, o ustanowieniu standardów tworzenia opisów bibliotecznych, o nowych nabytkach. Twórca *Raportu* konstatuje, że ksiąźnica waszyngtońska wchodzi w nowe stulecie w dużo lepszej kondycji, w porównaniu z okresem wcześniejszym, podkreśla jej rolę jako służebną dla Kongresu, rządu, innych bibliotek oraz dla nauki. *Raport* został podzielony na trzy części:

¹⁹ *Library of Congress Classification* [on-line]. The Library of Congress [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.loc.gov/catdir/cpsol/lcc.html>.

²⁰ *Historical Note on the Library of Congress Classification* [on-line]. TLC. Library Corporation [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.itsmarc.com/crs/scmc0014.htm>.

²¹ H. Putnam, *Report of the Librarian of Congress for the Fiscal Year Ending June 30, 1901*, Washington 1901.

- Część I ogranicza się do zwięzłego przedstawienia operacji finansowych prowadzonych w zakończonym roku fiskalnym;
- Część II jest poświęcona m.in. konstytucji biblioteki, jej organizacji, historii, jak również różnym jej departamentom;
- Część III to kolekcja zdjęć przedstawiających m.in. sam budynek Biblioteki Kongresu i niemal wszystkie jego pomieszczenia, na przykład czytelnię dla osób niewidomych czy magazyny; znajdujemy tu także faksymile m.in. karty katalogowej i rewersu.

Select list of recent purchases...

Kolejna pozycja (nr 3) z rejestru waszyngtońskich publikacji bibliotecznych to *Select list of recent purchases in certain departments of literature 1901–1903. Reprint from the Report of the Librarian of Congress for the fiscal year ending June 30, 1903* (Washington 1904)²². We wstępie do niniejszej publikacji czytamy, że tworząc listę najnowszych nabytków, nie podjęto próby zanotowania wszystkiego, co zostało zakupione i włączone do kongresowych zbiorów w ostatnich latach, lecz zaledwie przedstawiono w zarysie cechy charakterystyczne tychże nabytków²³. By zorientować się w charakterze ówczesnych zamówień, wystarczy zapoznać się ze spisem treści *Select list*. Występują tu takie hasła, jak m.in.: *Monumenta, Codices, Paleography, Archeology, Art and Architecture, American antiquities, British history, Economics, International law, Ethnology, Oriental languages, Bibliography and documents*.

Pozostałe publikacje Biblioteki Kongresu w zbiorach BG PAN

Wśród waszyngtońskich materiałów bibliotecznych, obok tych wyżej opisanych, w Bibliotece Gdańskiej znajdują się również inne publikacje (poz. 4–115), dotyczące różnych działów piśmiennictwa. Są to na przykład katalogi zapisów nutowych sprzed 1800 r., spisy osiemnastowiecznej prasy amerykańskiej, a także publikacje odnoszące się

²² Biblioteka Gdańska PAN, sygnatura Aa 13 365^{8°}.

²³ H. Putnam, *Library of Congress. Select list of recent purchases in Certain Departments of literature. 1901–1903. Reprint from the Report of the Librarian of Congress for the fiscal year ending June 30, 1903*, Washington 1904.

do działalności samej Biblioteki Kongresu lub poświęcone jej systemowi klasyfikacji bibliotecznej. Ponadto figurują tu również liczne spisy piśmiennictwa dotyczącego zróżnicowanych tematycznie zagadnień, takich jak: służba konsularna Stanów Zjednoczonych, sądownictwo, kara śmierci, odpowiedzialność pracodawcy, ubezpieczenia i podatki, bankowość, przemysł, kolejnictwo, edukacja, problematyka społeczna (np. problem afroamerykańskiej części społeczeństwa amerykańskiego, tzw. *negro problem*) czy ochrona bogactw naturalnych. Zważywszy na to, że początkowo jedyną funkcją Biblioteki Kongresu Stanów Zjednoczonych było „obsługiwanie” samego Kongresu i agend rządu amerykańskiego, nie dziwi charakter piśmiennictwa skatalogowanego w tej książnicy.

Podsumowanie

W niniejszym artykule przedstawiono spis oraz omówienie publikacji bibliotecznych z Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie (sygn. Aa 13 383^{4°}–Aa 13 501^{8°}), będących dziś w posiadaniu Biblioteki Gdańskiej PAN. Materiały te wydają się interesującym zbiorem z wielu względów. Waszyngtońska kolekcja zwraca uwagę nie tylko liczebnością pozycji (115), ale może także stanowić ciekawy materiał badawczy dla osób zainteresowanych dziejami i rozwojem Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie.

Z kwerendy przeprowadzonej w roku 2007²⁴, którą zostały objęte ważniejsze ośrodki biblioteczne w Polsce, wynika, że oprócz Biblioteki Gdańskiej PAN, jeszcze co najmniej pięć ksiąźnic dysponuje kolekcjami o podobnym charakterze. Należą do nich: Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Narodowa, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy oraz Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu.

Historia, jaką widzimy na kartach publikacji Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie z lat 1901–1938, ujęta w konkretne liczby i fakty (jak na przykład doskonale ilustruje to *Raport* Putnama z roku 1901), umożliwi nam poznanie pewnego etapu (pierwszych trzech dekad XX w.) w rozwoju waszyngtońskiej ksiąźnicy. Pozwala dowiedzieć się, w jaki sposób przebiegał proces scalania i wzbogacania już istniejącego księgozbioru bibliotecznego oraz jak udoskonalano metody zarządzania nim – dla dobra samej kolekcji, a przede wszystkim dla dobra potencjalnego czytelnika.

²⁴ W tym miejscu pragnę podziękować wszystkim bibliotekarzom, którzy poświęcili swój czas, odpowiadając na pytania związane z kwerendą.

Załącznik 1

Wykaz publikacji Biblioteki Kongresu Stanów Zjednoczonych w Waszyngtonie z lat 1901–1938 w zasobach Biblioteki Gdańskiej PAN

1. **Aa 13 383**^{4°} *Library of Congress. Classification*, 1904–1927.
2. **Aa 13 363**^{8°} *Report of the Librarian of Congress*, 1901–1938.
3. **Aa 13 365**^{8°} *Select list of recent purchases in certain departments of literature*, 1904.
4. **Aa 13 308**^{8°} *Publications issued since 1897*, 1906–1920.
5. **Aa 13 370**^{8°} *Division of documents. Monthly list of state publications*, 1910.
6. **Aa 13 373**^{4°} *A check list of American [...] eighteenth century newspapers in the Library of Congress*, 1912.
7. **Aa 13 374**^{4°} *Calendar of the papers of John Jordan Crittende*, 1913.
8. **4 in: Aa 30**^{4°} *The Library of Congress trust fund board*, 1926.
9. **Aa 13 381**^{8°} *The Library of Congress and its work*, 1907.
10. **Aa 13 384**^{4°} *Classification outline scheme of classes*, 1910.
11. **Aa 13 387**^{4°} *Preliminary list of subject subdivisions (a) under number of countries or states (b) under cities (c) under general subjects*, 1910.
12. **Aa 13 388**^{8°} *Subject headings with local headings*, 1925.
13. **Aa 13 390**^{4°} *Catalogue. Scores M (1000–1268) Orchestral Music*, 1912.
14. **Aa 13 391**^{8°} *Literature subject headings with list for Shakespeare collections and language subject headings*, 1926.
15. **Aa 13 395**^{4°} *Catalogue of early books on music (before 1800)*, 1913.
16. **Aa 13 396**^{4°} *Catalogue of opera librettos printed before 1800*, 1914.
17. **Aa 13 398**^{8°} *Handbook of manuscripts in the Library of Congress*, 1918.
18. **Aa 13 399**^{8°} *Accessions of manuscripts, broadsides and British transcripts*, 1926.
19. **Aa 13 426**^{2 4°} *List of references on reciprocity*, 1910.
20. **Aa 13 403**^{8°} *Division of bibliography. Select list of books on the cabinet of England and America*, 1903.
21. **Aa 13 405**^{8°} *List of references on federal control of commerce corporations*, 1904.
22. **Aa 13 405**^{3 8°} *List of references on federal control of commerce and corporations*, 1913.
23. **Aa 13 406**^{4°} *List of references on federal control of commerce*, 1914.
24. **Aa 13 407**^{8°} *List of references on the United States consular service*, 1905.
25. **Aa 13 409**^{8°} *Select list of books on railroads in foreign countries. Government regulations*, 1905.
26. **Aa 13 411**^{4°} *Select list of references on impeachment*, 1905.

27. **Aa 13 414** ^{8°} *Select list of references on Anglo-Saxon interests, 1906.*
28. **Aa 13 416** ^{8°} *Select list of references on the negro questions, 1906.*
29. **Aa 13 418** ^{8°} *Select list of works relating to employers liability, 1906.*
30. **Aa 13 421** ^{8°} *List of works relating to the French alliance in the American Revolution, 1907.*
31. **Aa 13 423** ^{8°} *Select list of books with references on iron and steel in commerce, 1907.*
32. **Aa 13 426** ^{8°} *Select list of books with references to periodicals on reciprocity with Canada, 1907.*
33. **Aa 13 428** ^{8°} *Select list of works relating to taxation of inheritancer and of incomer, 1907.*
34. **Aa 13 430** ^{8°} *List of more recent works on federal control of commerce and Corporations, 1907.*
35. **Aa 13 432** ^{4°} *Preliminary check list of American almanac 1639–1800, 1907.*
36. **Aa 13 433** ^{8°} *Select list of books with references to periodicals relating to currency and banking, 1908.*
37. **Aa 13 434** ^{8°} *Select list of references on working men's insurance, 1908.*
38. **Aa 13 435** ^{8°} *Select list of references on corrupt practices in elections, 1908.*
39. **Aa 13 436** ^{8°} *A list of works related to the first and second banks of the United States with chronological list of reports, 1908.*
40. **Aa 13 437** ^{2°} *List of works related to government regulation of insurance, 1908.*
41. **Aa 13 439** ^{4°} *Dramatic music <Class M 1500, 1510, 1520> Catalogue of full scores composed by O. G. Th. Sonneck, 1908.*
42. **Aa 13 478** ^{8°} *A check list of the literature and other material in the Library of Congress on the European War, 1918.*
43. **Aa 13 442** ^{8°} *Select list of references on the valuation and capitalization of railroads, 1909.*
44. **Aa 13 444** ^{8°} *List of works related to the supreme court of the United States, 1909.*
45. **Aa 13 446** ^{4°} *Select list of references on the cost of living and prices, 1910.*
46. **Aa 13 448** ^{8°} *Select list of references on sugar chiefly in its economic aspects, 1910.*
47. **Aa 13 450** ^{8°} *Duplicate periodicals and serials available for exchange, 1910.*
48. **Aa 13 453** ^{4°} *Additional references relating to reciprocity with Canada, 1911.*
49. **Aa 13 454** ^{4°} *Select list of references on boycotts and insurrections in labor disputes, 1911.*
50. **Aa 13 455** ^{4°} *Additional references relating to taxation of incomes, 1911.*
51. **Aa 13 456** ^{4°} *Additional references relating to popular election of senators, 1911.*

52. **Aa 13 457** ^{4°} *Additional references relating to mercantile marine subsidies, 1911.*
53. **Aa 13 458** ^{4°} *Select list of references on wool, 1911.*
54. **Aa 13 459** ^{4°} *Select list of references on boycotts and insurrections in labor disputes, 1911.*
55. **Aa 13 460** ^{4°} *Select list of references on employer's liability, 1911.*
56. **Aa 13 461** ^{4°} *Select list of references on parcels post, 1911.*
57. **Aa 13 462** ^{8°} *Select list of references on the initiative, referendum and recall, 1912.*
58. **Aa 13 463** ^{4°} *Select list of references on capital punishment, 1912.*
59. **Aa 13 464** ^{4°} *Select list of references on impeachment, 1912.*
60. **Aa 13 465** ^{4°} *Select list of references on the conservation of natural resources, 1912.*
61. **Aa 13 466** ^{4°} *Additional references on the cost of living and prices, 1912.*
62. **Aa 13 472** ^{4°} *Select list of references on commission government for cities, 1913.*
63. **Aa 13 473** ^{4°} *Select list of references on the monetary question, 1913.*
64. **Aa 13 475** ^{8°} *Select list of references on economic reconstruction, 1919.*
65. **Aa 13 476** ^{8°} *List of references on the treaty making power, 1920.*
66. **Aa 13 477** ^{4°} *List of recent references on the income tax, 1921.*
67. **5 in: Aa 36** ^{4°} *International exchange of government publications, 1927.*
68. **14 in: Aa 53** ^{4°} *The collection of government publications. A survey of the more important accessions of the Division of Document, 1930.*
69. **10 in: Aa 43** ^{4°} *The collection of government publications. A survey of the more important accessions [...], 1931.*
70. **15 in: Aa 53** ^{4°} *The annex of the Library of Congress, 1937.*
71. **Aa 13 483** ^{8°} *List of periodicals, 1909.*
72. **Aa 13 484** ^{8°} *List of publications of educational institutions, 1909.*
73. **Aa 13 486** ^{8°} *List of miscellaneous publications, 1909.*
74. **Aa 13 487** ^{8°} *List of publications of societies, 1909.*
75. **Aa 13 488** ^{8°} *List of American historical serials, 1909.*
76. **Aa 13 490** ^{8°} *Handbook and card distribution with references to Bulletins, 1925.*
77. **Aa 13 498** ^{8°} *Room for the blind, 1925.*
78. **Aa 13 501** ^{8°} *Division of documents. Annual report of the chief, 1931.*

▼

Załącznik 2

Library of Congress. Classification. Washington. Government Printing Office (sygnatura dla wszystkich części Aa 13 383^{4*})

1. Class **A** GENERAL WORKS POLYGRAPHY, 1911.
2. Class **B** PHILOSOPHY, 1910.
3. Class **C** AUXILIARY SCIENCES OF HISTORY, 1915.
4. Class **D** UNIVERSAL AND OLD WORLD HISTORY, 1916.
5. Class **E-F** AMERICA 2nd edition, 1913.
6. Class **G** GEOGRAPHY, ANTHROPOLOGY, SPORTS and GAMES, 1910.
7. Class **GR** FOLK-LORE. Class **GT** MANNERS AND CUSTOMS COMPLETING.
Class **G** GEOGRAPHY, ANTHROPOLOGY, SPORTS and GAMES, 1915.
8. Class **H** SOCIAL SCIENCES, 1910.
9. Class **J** POLITICAL SCIENCE, 1910.
10. Class **J** POLITICAL SCIENCE 2nd edition, 1924.
11. Class **L** EDUCATION, 1911.
12. Class **M** MUSIC. Class **ML** LITERATURE OF MUSIC. Class **MT** MUSICAL
INSTRUCTION, 1904.
13. Class **N** FINE ARTS, 1910.
14. Class **Q** SCIENCE, 1905.
15. Class **Q** SCIENCE, 1913.
16. Class **R** MEDICINE, 1910.
17. Class **S** AGRICULTURE – PLANT AND ANIMAL INDUSTRY, 1911.
18. Class **T** TECHNOLOGY, 1910.
19. Class **U** MILITARY SCIENCE, 1910.
20. Class **V** NAVAL SCIENCE, 1910.
21. Class **Z** BIBLIOGRAPHY AND LIBRARY SCIENCE, 1910.
22. Class **Z** BIBLIOGRAPHY AND LIBRARY SCIENCE 3rd edition, 1927.
23. UNIVERSAL AND OLD WORLD HISTORY/EUROPEAN WAR, 1921.
24. LITERATURE, 1915.

**The Library of Congress publications in
the Collection of Biblioteka Gdańska PAN**
Abstract

The article discusses the Library of Congress publications brought out in the years 1901–1938 which are today a part of the collection of Biblioteka Gdańska PAN. The materials include the Library of Congress classification publications, reports of the librarian of Congress, a list of purchases and other kinds of publications. Additionally, the author discusses the work of Herbert Putnam, one of the most influential librarians in the history of the Library of Congress.

© Copyright by Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika